

ukrainian | українська

7-й–13-й класи

elternpower | kompass

Навігатор з вибору професії

Для батьків та інших дорослих,
які супроводжують підлітків у
виборі майбутньої професії

Ви – компас для своєї дитини

Яка професія мені підходить? Як досягти своєї професійної мети? І що взагалі чекає мене у світі праці? На шляху до кар'єри підлітки часто стикаються з безліччю запитань і викликів.

Саме ви, шановні батьки та опікуни, є для них на цьому шляху головними супутниками, тими, хто підтримує й додає впевненості, а також порадиниками.

Ваше завдання – відповідальне й надзвичайно важливе: підтримувати, але не нав'язувати власне рішення. Ви відкриваєте двері, але не прокладаєте маршрут замість дитини.

Професійна орієнтація – це не разова подія, а тривалий життєвий процес, який починається ще з дитячого вислову: «Ось ким я хочу стати, коли виросту!» Зараз триває його найінтенсивніший етап.

Щоб ви могли справді ефективно підтримати свою дитину, ми підтримуємо вас: ініціатива [elternpower|kompass](#) від НУО Netzwerk Zukunft – це ваш дороговказ, який супроводжує вас – залежно від класу – корисними порадами та посиланнями аж до моменту вибору професії вашої дитини.

Короткий огляд ініціативи elternpower: на що варто звернути увагу!

Так ви зможете завжди підтримати свою дитину в питаннях вибору майбутньої професії — незалежно від того, в якому класі вона навчається.

 Проявляйте зацікавленість
Регулярно запитуйте, що ваша дитина переживає у школі, у вільний час, під час підробітку на канікулах або практики. Завдяки цьому ви краще дізнаєтеся, що приносить їй задоволення та які теми для неї справді важливі.

 Слухайте й ставтеся серйозно
Коли ваша дитина говорить про свої професійні уявлення – навіть якщо вони здаються незвичними – слухайте без осуду. Демонструйте відкритість і готовність разом відкривати нове.

 Створюйте можливості для набуття досвіду
Якомога частіше відкривайте дитині доступ до світу праці – через практику, волонтерство, хобі або екскурсії на підприємство. Використовуйте також власні контакти, щоб

показати дитині нові професійні перспективи. Заохочуйте її пробувати себе в різних сферах і з'ясовувати, що їй справді підходить.

 Розповідайте свою історію та переосмислюйте очікування
Розповідайте про свій професійний шлях і щоденну роботу – також про обхідні шляхи чи зміни – і водночас замислюйтеся, чого ви бажаєте своїй дитині. Показуйте, що ваш досвід може бути для неї опорою, але власний шлях вона має право обирати сама.

 Підтримуйте й зберігайте спокій
Професійна орієнтація потребує часу. Не все виходить із першої спроби. Перешкоди та нові старти – теж частина цього шляху. Хваліть дитину, коли все складається добре, і підтримуйте, коли виникають труднощі, але без тиску.

 Сприяйте розвитку самостійності
Дозвольте дитині самостійно виконувати різні справи. Уміння брати відповідальність зміцнює впевненість у собі, надійність та наполегливість а також допомагає впевненіше приймати нові виклики.

 Демонструйте близькість і довіру
Знаходьте час для розмов – навіть коротких. Показуйте, що вірите у дитину та довіряєте її здібностям. Щире «Я пишаюся тобою!» часто має більше сили, ніж десятки порад.

Якщо коротко:
дійте в дусі
ініціативи
elternpower!

Пробуджуйте цікавість

Використовуйте батьківські збори як нагоду познайомитися з учителями, адміністрацією школи та іншими батьками. Дізнавайтесь, які можливості для професійної орієнтації пропонує школа.

Допоможіть своїй дитині створювати добірку матеріалів, що стосуються вибору майбутньої професії – кожен проєкт і кожне підтвердження досвіду мають значення.

У багатьох школах до навчального процесу інтегрують оцінювання компетенцій і аналіз потенціалу. Їхні результати дають перше уявлення про можливі сильні сторони та інтереси дитини.

Обговорюйте це зі своєю дитиною – так ви допоможете їй краще пізнати себе та більш усвідомлено сприймати власні сильні сторони.

Розповідайте своїй дитині та іншим підліткам про власний світ праці. Доречною нагодою для цього є День майбутнього землі Бранденбург, у межах якого учні починаючи з 7 класу можуть здобути перший практичний досвід і перші професійні контакти.

Подібний досвід можна отримати і в межах Соціального дня, коли дитина може поєднати громадську активність із професійною орієнтацією.

Дізнайтеся через батьківських представників або класного керівника, чи передбачена участь у таких заходах у вашій школі, та заохочуйте дитину долучатися. І тут також важливо: після заходу поцікавтеся, які враження та досвід отримала ваша дитина.

Відкривайте інтереси

Говоріть зі своєю дитиною про її сильні сторони, здібності та інтереси. Федеральне агентство зайнятості підтримує це за допомогою формату **Check U** – безкоштовного онлайн-тесту, який допомагає виявити професійні сильні сторони.

Запропонуйте розповісти в класі вашої дитини про свою професію та шлях до неї – це робить професійну орієнтацію зрозумілішою та ближчою до реального життя.

Разом досліджуйте різні **освітні шляхи** – професійну освіту, здобуття фахового атестата зрілості або (дуальне) навчання у ЗВО – та дивіться, що найкраще відповідає сильним сторонам і можливостям вашої дитини. Разом дізнавайтеся, як насправді виглядає щоденна робота в різних професіях, щоб очікування залишалися реалістичними, а вибір дитини був усвідомленим і комфортним для неї. Чудовими можливостями з точки зору професійного орієнтування є **День майбутнього у землі Бранденбург**, відкриті екскурсії на підприємства або **регіональні ярмарки професій**. Усі дати заходів ви знайдете на сайті elternpower-brandenburg.de.

Після таких заходів та інших проєктних днів обговорюйте з дитиною, що вона винесла для себе та які висновки можуть бути важливими для її подальшої професійної орієнтації. Запропонуйте дитині додавати зібрані матеріали або нотатки до **портфолію професійної орієнтації** – так ви зможете й пізніше, наприклад під час подання заявок, повернутися до цієї інформації.

У наступному навчальному році (9-й клас) на вашу дитину чекає обов'язкова **учнівська практика на підприємстві**. Допоможіть дитині завчасно розпочати пошук місця практики та разом обміркуйте, яке підприємство для практики найкраще відповідає її інтересам і компетенціям. Дізнайтеся про умови проходження практики та заохочуйте дитину вже зараз самостійно звертатися до потенційних підприємств. **Переліки контрольних питань** допоможуть вам і вашій дитині добре підготуватися до практики та успішно її пройти.

Випробуйте здібності та вміння

Упродовж цього навчального року ваша дитина вперше безпосередньо ознайомиться зі світом праці: Під час [учнівського стажування на підприємстві](#).

Під час пошуку відповідного місця можуть допомогти також різні онлайн-платформи: наприклад, [сервіс пошуку місць для стажування Федерального агентства зайнятості Німеччини](#) або місця учнівської практики у сфері [догляду](#) та [аграрному секторі](#).

Регіональні біржі стажувань у вашому окрузі відповідної палати:

Потсдам:

- [Платформа стажувань ІНК](#)
- [Біржа стажувань НВК Потсдаму](#)

Котбус:

- [Платформа стажувань ІНК](#)
- [Praktikum Lausitz \(платформа стажувань регіону Луїція\)](#)

Франкфурт-на-Одері:

- [Платформа стажувань ІНК](#)
- [Біржа стажувань НВК Франкфурт-на-Одері](#)

Супроводжуйте дитину під час підготовки та подання заявок, скориставшись для цього спеціальними [переліками контрольних питань](#). Дитина може розповісти вам, які аспекти вже обговорюються на уроках у школі. Ви ж, своєю чергою, можете доповнити це власним досвідом – наприклад, щодо процедур подання заявки на стажування у вашій компанії. Перегляньте відповідні звернення своєї дитини, надаючи конструктивний відгук та мотивуючі коментарі.

Завжди заохочуйте дитину проявляти ініціативу: самостійно планувати, контактувати та писати. Навіть самостійно організовані добровільні практики під час канікул дають змогу отримати додаткове

уявлення про професійне середовище. Особливо діти, які зазвичай соромляться проявляти ініціативу, отримують від цього користь і стають упевненішими в собі.

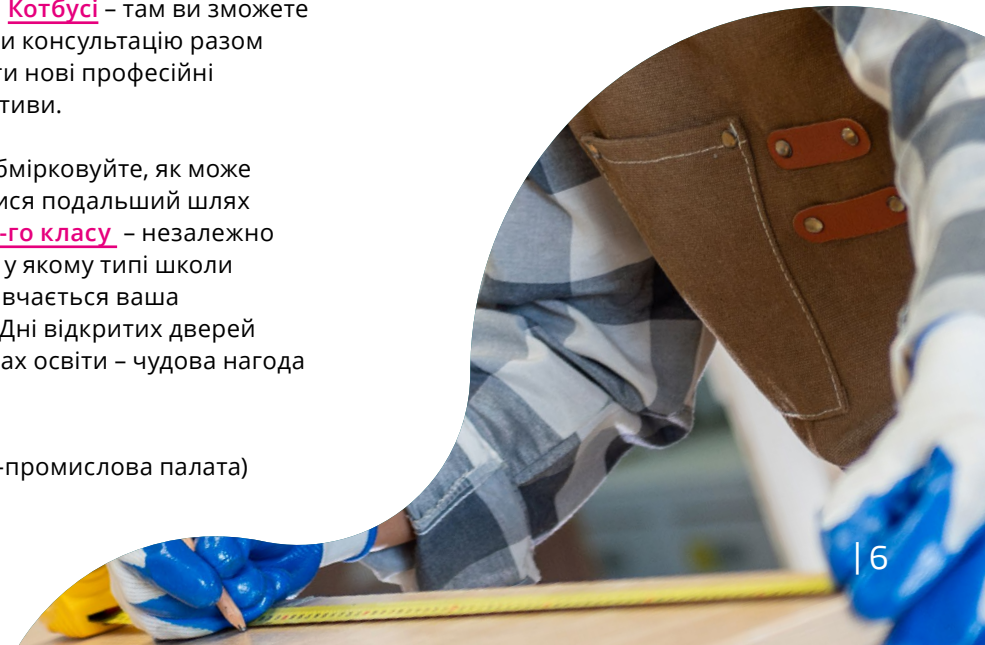
Відвідайте разом [ярмарки професій та інформаційні заходи](#), на яких часто також передбачаються спеціальні пропозиції для батьків. За потреби супроводжуйте дитину на кар'єрне консультування до центрів професійної інформації (BiZ) Федерального агентства зайнятості у [Потсдамі](#), [Нойруппіні](#), [Франкфурті-на-Одері](#) та [Котбусі](#) – там ви зможете отримати консультацію разом і відкрити нові професійні перспективи.

Разом обмірковуйте, як може складатися подальший шлях [після 10-го класу](#) – незалежно від того, у якому типі школи зараз навчається ваша дитина. Дні відкритих дверей у закладах освіти – чудова нагода

ознайомитися з програмами та освітніми можливостями. Звертайте увагу також на строки подання заявок на професійне навчання. Частково учні мають подавати заявки вже у 9 класі.

Підтримуйте сильні сторони своєї дитини. Заохочуйте її проявляти себе та показувати, ким вона є, – адже багато підприємств дуже цінують мотивацію й особистісні якості. Табелі успішності та інформація про відвідування (пропуски) занять також впливають на формування загального враження.

НВК = Handwerkskammer (Реміснична палата), ІНК = Industrie- und Handelskammer (Торгово-промислова палата)

Приймайте рішення

Ще на початку навчального року починайте разом із дитиною конкретно планувати її подальший освітній або професійний шлях і, за можливості, використовуйте для цього літні чи осінні канікули. Це полегшить навантаження під час майбутнього періоду іспитів наприкінці 10-го класу та додасть ясності й мотивації. Багато місць для професійного навчання розподіляються ще до 1-го грудня.

Говоріть із дитиною про подання заявок, співбесіди та відбіркові тести й підтримуйте її на цьому важливому етапі. Інформацію про те, як дитині підготуватися до цих важливих етапів, ви знайдете на [сайті elternpower](#).

Відмови – це нормально і не привід втратити впевненість. Мотивуйте дитину шукати альтернативи або проходити додаткові [практики](#). Використовуйте також власне коло контактів: можливо, хтось знає підприємство, де ваша дитина зможе знайти професійну перспективу. Радійте разом кожному кроку вперед – кожна подана заявка чи співбесіда вже є успіхом.

Ваша дитина хоче здобути атестат зрілості або фаховий атестат зрілості? Підтримайте її під час вибору [закладу подальшої освіти](#) або навчальних курсів. Обговоріть, що їй підходить і які шляхи відкриваються перед нею після цього: професійне навчання, [навчання у закладі вищої освіти](#), [дуальна форма навчання у закладі вищої освіти](#), [рік добровільної соціальної служби](#) чи, можливо, спочатку [перебування \(навчання\) за кордоном](#)?

Різноманіття можливостей дає вашій дитині насамперед шанс обрати власний шлях і впевнено рухатися до професійної мети.

Формуйте перспективи

Заохочуйте дитину відвідувати [ярмарки та дні інформації про заклади вищої освіти](#) і за потреби супроводжуйте її. Під час особистих розмов із наставниками та представниками програм професійного навчання дитина отримує інформацію й досвід із перших рук та може безпосередньо ставити запитання.

Пояснюйте своїй дитині: після здобуття атестата зрілості перед нею відкривається багато можливостей. Розкажіть про [напрями навчання](#), програми професійної підготовки або дуальні освітні програми. Користуйтеся пропозиціями щодо освітнього та профорієнтаційного консультування, наприклад у центрах професійної інформації (BiZ) Федерального агентства зайнятості у [Потсдамі](#), [Нойруппіні](#), [Франкфурті-на-Одері](#) та [Котбусі](#).

Ще на початку випускного навчального року починайте разом із дитиною конкретно планувати її подальший освітній або професійний шлях і, за можливості, використовуйте для цього літні чи осінні канікули. Це полегшить навантаження під час майбутнього періоду іспитів наприкінці 12-го або 13-го класу та додасть ясності й мотивації.

Говоріть із дитиною про подання заяв, співбесіди та відбіркові тести й підтримуйте її на цьому важливому етапі. Інформацію про те, як дитині підготуватися до цих важливих етапів, ви знайдете на [сайті elternpower](#).

Відмови – це нормальне явище, і не привід втрачати впевненість. Мотивуйте дитину шукати альтернативні можливості.

Період з 11-го до 13-го класу – чудовий час, щоб завдяки підробіткам під час канікул чи навчання заробити перші власні гроші чи долучитися до громадської діяльності. Такий

досвід дає дитині відчуття, що її праця на підприємстві може приносити користь не лише фінансово, а й реально впливати на щось важливе, а також може допомогти у виборі професії. Підтвердження участі в таких видах діяльності може стати в нагоді й під час подачі заяв у майбутньому. Крім того, перші невеликі підробітки розвивають самостійність і навички самоорганізації.

Немає єдиного правильного шляху до професії, бо існує багато гарних можливостей, щоб досягти успіху в цій сфері.

Залишайтеся зацікавленими, відкритими й упевненими –
саме ваша довіра, підтримка та час найбільше зміцнюють вашу дитину.

Усю інформацію щодо вашої участі як батьків у профорієнтації дитини
ви знайдете на elternpower-brandenburg.de.

- [Загальна інформація](#) та основи професійної орієнтації у Бранденбурзі
- Інформація про [типи шкіл і шляхи професійного навчання](#)
у Бранденбурзі
- Інформація про [Федеральну програму професійної орієнтації](#)

Додаткова інформація,
дати заходів і поради для
вас та вашої дитини

www.elternpower-brandenburg.de

Контакти
та контактні особи
в регіонах

[elternpower-brandenburg.de/
regionale-experten](http://elternpower-brandenburg.de/regionale-experten)

Інформаційний бюлетень «Netzwerk Zukunft»:

для батьків, шкіл та підприємств.
Чотири рази на рік ви отримуєте
оновлення про теми, ключові події
та заходи у сфері професійної орієнтації.
Зареєструйтеся зараз!

netzwerkzukunft.de/newsletter

Учасники та партнери

Видавець

Netzwerk Zukunft. Schule und Wirtschaft für Brandenburg e. V. (НУО)
Breite Straße 2d | 14467 Potsdam
Телефон: 0331 2011 679 | Ел. пошта: info@netzwerkzukunft.de
www.netzwerkzukunft.de
Виконавча директорка: Katharina Heduschka
Реєстр громадських об'єднань м. Потсдам № 6878

Версія

Травень 2026 року

Редакторка

Stefanie Wagner-Leppin

Дизайн

Agentur beWirken lab
bewirken-lab.org

Джерела ілюстрацій

©AdobeStock